

Силабус дисципліни «Економічна теорія»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ · БАКАЛАВР

90

Годин загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС відповідно до
стандарту

4

Змістовних модулів курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Економічна теорія

Спеціальність: 123 Комп'ютерна інженерія

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 90 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки курсу

Мета дисципліни

Дисципліна «Економічна теорія» формує у студентів спеціальності «Комп'ютерна інженерія» фундаментальні знання про закономірності функціонування ринкової економіки, механізми прийняття економічних рішень на мікро- та макрорівнях. Курс спрямований на розвиток аналітичного мислення, вміння оцінювати економічні процеси, розуміти взаємозв'язки між ринковими суб'єктами та їх вплив на галузь інформаційних технологій. Особлива увага приділяється застосуванню економічних знань у контексті цифрової трансформації та IT-бізнесу.

Форми навчання

- Лекції — 30 годин
- Практичні заняття — 15 годин
- Самостійна робота — 45 годин

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання економічної інформації: виявлення суттєвих закономірностей, порівняння альтернативних моделей та концепцій, формування обґрунтованих висновків щодо економічних процесів. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема при підготовці аналітичних записок, розрахункових робіт і презентацій.

Здатність до усної та письмової комунікації з використанням економічної термінології, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти та аналітичні матеріали. Відповідальність, ініціативність та готовність працювати в команді під час групового аналізу економічних кейсів.

- Аналізувати навчальну та наукову економічну інформацію
- Виділяти головне та узагальнювати результати досліджень
- Планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів
- Коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками
- Брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки

Фахові компетентності

Розуміння сутності та закономірностей функціонування ринкової економіки, механізмів попиту та пропозиції, конкуренції та ціноутворення. Знання ключових макроекономічних показників, інструментів грошово-кредитної та фіскальної політики, основ міжнародної економіки.

Здатність застосовувати економічний аналіз для обґрунтування рішень у сфері IT-бізнесу, оцінювання ефективності стартапів, розуміння ринків цифрових послуг і технологічного підприємництва в сучасних економічних умовах.

- Характеризувати основні економічні категорії та закони
- Аналізувати ринкові механізми і поведінку суб'єктів
- Оцінювати вплив макроекономічної політики на IT-галузь
- Орієнтуватися в джерелах та сучасній економічній літературі
- Пояснювати зв'язок економічних процесів із цифровою трансформацією

Результати навчання

Після успішного завершення курсу студент повинен демонструвати такі результати навчання:

1

Знання та розуміння

Пояснювати сутність ключових економічних категорій та явищ: ринок, попит, пропозиція, рівновага, конкуренція, монополія, ВВП, інфляція, зайнятість, економічне зростання. Характеризувати основні концепції та школи економічної теорії від класичної до сучасної.

2

Аналіз та оцінювання

Аналізувати причини та наслідки ключових економічних явищ, виявляти закономірності функціонування ринку та національної економіки. Оцінювати вплив державної економічної політики на діяльність підприємств, зокрема у секторі інформаційних технологій.

3

Застосування знань

Застосовувати методи економічного аналізу для прийняття обґрунтованих рішень в умовах обмеженості ресурсів. Використовувати наукові джерела для підготовки аналітичних матеріалів, оцінки ефективності та конкурентоспроможності ІТ-продуктів і послуг.

4

Комунікація та рефлексія

Аргументовано викладати власну позицію щодо дискусійних питань сучасної економіки та економічної політики. Формувати розуміння економічної відповідальності інженера як учасника ринкових відносин і суб'єкта цифрової економіки.

Модуль 1. Основи економічної теорії та економічні системи

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1.1

Економічна теорія як наука. Предмет, методи та функції економічної теорії. Мікроекономіка та макроекономіка. Основні школи економічної думки: меркантилізм, класична школа, кейнсіанство, монетаризм, інституціоналізм. Економічні закони та закономірності. Місце економічної теорії серед суспільних наук.

Тема 1.2

Економічні системи та відносини власності. Типи економічних систем: традиційна, командно-адміністративна, ринкова, змішана. Відносини власності: сутність, форми і види. Роздержавлення та приватизація. Підприємництво як форма господарювання. Цифрова економіка як нова економічна реальність.

Тема 1.3

Виробництво, потреби та ресурси. Економічні потреби суспільства та їх класифікація. Виробничі ресурси та фактори виробництва: праця, капітал, земля, підприємницькі здібності, інформація. Крива виробничих можливостей. Альтернативна вартість і проблема вибору в умовах обмеженості ресурсів.

Модуль 2. Мікроекономіка: ринкові механізми та поведінка суб'єктів

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

Тема 2.1

Ринок: попит, пропозиція та рівновага.

Поняття ринку та його функції. Закон попиту і пропозиції. Цінова та нецінова детермінанти попиту і пропозиції. Ринкова рівновага та механізм ціноутворення. Еластичність попиту та пропозиції. Ринки цифрових товарів і послуг.

Тема 2.2

Теорія поведінки споживача та виробника.

Корисність та споживчий вибір. Бюджетні обмеження. Теорія фірми: витрати виробництва в короткостроковому та довгостроковому періодах. Постійні та змінні витрати. Прибуток фірми. Максимізація прибутку. Економіка IT-компанії.

Тема 2.3

Ринкові структури та конкуренція.

Досконала конкуренція: ознаки та умови. Монополія: причини виникнення та наслідки. Олігополія та монополістична конкуренція. Ринкова влада та її вимірювання. Антимонопольне регулювання. Конкуренція на ринках програмного забезпечення і технологічних платформ.

Модуль 3. Макроекономіка: національна економіка та економічна політика

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3

Тема 3.1

Система національних рахунків. ВВП та його вимірювання. Макроекономічні показники: ВВП, ВНП, НД. Методи розрахунку ВВП. Номінальний і реальний ВВП. Дефлятор ВВП та індекс споживчих цін. Інфляція: причини, види, наслідки. Безробіття та закон Оукена. Вплив макроекономічної нестабільності на IT-галузь.

Тема 3.2

Грошово-кредитна та фіскальна політика. Гроші: функції, форми, грошові агрегати. Банківська система і кредит. Центральний банк та монетарна політика. Державний бюджет: доходи і видатки. Податкова система. Фіскальна політика та бюджетний мультиплікатор. Вплив монетарної та фіскальної політики на IT-бізнес.

Тема 3.3

Економічне зростання та економічні цикли. Сутність і типи економічного зростання. Фактори економічного зростання: праця, капітал, технологічний прогрес. Ділові цикли: причини та фази. Інвестиції та їхня роль в економічному зростанні. Вплив цифровізації на продуктивність і зростання сучасної економіки.

Модуль 4. Міжнародна та цифрова економіка

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4

Тема 4.1

Міжнародна торгівля та глобалізація. Теорії міжнародної торгівлі: абсолютні та порівняльні переваги. Протекціонізм і вільна торгівля. Платіжний баланс. Валютні курси та їх вплив на зовнішньоекономічну діяльність. Глобалізація та її наслідки для ринку IT-послуг.

Тема 4.2

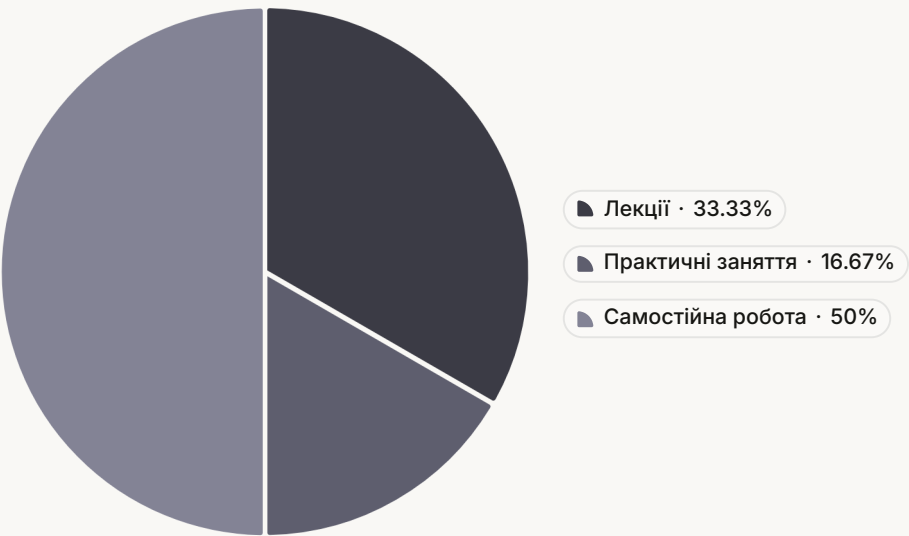
Цифрова економіка та економіка знань. Поняття цифрової економіки та її особливості. Платформні бізнес-моделі. Мережеві ефекти. Економіка даних і штучного інтелекту. Інтелектуальна власність та її захист. Стартапи та венчурне фінансування. Вплив цифровізації на ринок праці та зайнятість.

Тема 4.3

Економіка України в умовах воєнного стану та відновлення. Сучасний стан і структура економіки України. Вплив повномасштабної агресії Росії на ВВП, зайнятість і торгівлю. IT-галузь як локомотив відновлення. Євроінтеграція та міжнародна економічна допомога. Перспективи повоєнної відбудови та цифровізації економіки.

Розподіл навчального часу — 90 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Економічна теорія як наука	3	1	4
	Тема 1.2 — Економічні системи та відносини власності	2	2	3
	Тема 1.3 — Виробництво, потреби та ресурси	3	1	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Ринок: попит, пропозиція та рівновага	3	2	4
	Тема 2.2 — Теорія поведінки споживача та виробника	2	1	3
	Тема 2.3 — Ринкові структури та конкуренція	3	1	4
Модуль 3	Тема 3.1 — Система національних рахунків. ВВП	3	2	4
	Тема 3.2 — Грошово-кредитна та фіскальна політика	2	1	3
	Тема 3.3 — Економічне зростання та цикли	3	1	4
Модуль 4	Тема 4.1 — Міжнародна торгівля та глобалізація	2	1	4
	Тема 4.2 — Цифрова економіка та економіка знань	2	1	4
	Тема 4.3 — Економіка України та відновлення	2	1	4
Разом		30	15	45

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **90 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год. — 33%)**: подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (15 год. — 17%)**: відпрацювання навичок, розв'язання задач, кейси
- **Самостійна робота (45 год. — 50%)**: поглиблене вивчення, підготовка завдань

📖 Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються самостійно аналізувати економічні процеси та готувати аналітичні матеріали.

Самостійна робота студентів та методи викладання

Форми самостійної роботи

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з економічної теорії, мікроекономіки та макроекономіки, науковими статтями у фахових виданнях. Конспектування ключових положень, порівняння підходів різних авторів до трактування економічних явищ і законів.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань з мікро- та макроекономіки, підготовка есе, аналітичних записок та міні-досліджень з актуальних питань цифрової та ринкової економіки. Уміння застосовувати теорію на практиці та обґрунтовувати висновки кількісними методами.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Національний банк України (bank.gov.ua), Державна служба статистики (ukrstat.gov.ua), Міністерство фінансів (mof.gov.ua). Аналіз статистичних даних, пошук актуальної економічної інформації.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання теоретичного матеріалу та вирішення типових задач; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень; систематизація знань перед контрольними роботами та модульними підсумками.

Методи викладання

→ Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням графіків, схем, таблиць і прикладів з реальної практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

→ Кейс-стаді

Аналіз реальних економічних ситуацій (ринкові збої, цінові рішення IT-компаній, антимонопольні справи); студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.

→ Дискусії

Обговорення дискусійних питань сучасної економічної теорії і практики; розвиток критичного мислення, аргументації та вміння відстоювати власну позицію щодо економічних рішень.

→ Розв'язання задач

Практичне застосування економічних моделей: розрахунок рівноважних цін, еластичності, витрат, ВВП, мультиплікатора; формування навичок кількісного аналізу економічних явищ.

→ Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, рефератів і презентацій за обраною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації економічної інформації.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналітичні та тестові вправи за темами змістовного модуля.

Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Включає усні опитування, письмові розв'язання задач з мікро- та макроекономіки і участь у дискусіях.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, аналіз економічних даних, розрахункові задачі, порівняльна характеристика ринкових явищ).

Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

Проводиться після кожного змістовного модуля.

3

Підсумковий контроль

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та письмові розв'язання задач.

Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

- ❏ Усі методи контролю спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».

Рекомендована література та ресурси

Навчальна та наукова література (2022–2024)

1. Пилипенко Г. М., Пилипенко Ю. І. Економічна теорія: навч. посіб. — Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2022. — 196 с.
2. Ігнатюк А. І., Базилевич В. Д., Кирильчук О. В. та ін. Мікроекономіка: підручник. — Київ : Знання, 2023.
3. Каменева Н. М., Косич М. В., Александрова О. Ю. та ін. Мікроекономіка: навч. посіб. — Харків : УкрДУЗТ, 2022. — 305 с.
4. Макаренко М. І., Семененко Т. О., Петрушенко Ю. М. Макроекономіка: підручник. — 2-ге вид., переробл. — Суми : СумДУ, 2022. — 432 с.
5. Кравцов О. О. Основи економічної теорії: навч. посіб. — Донецьк : ДТЕУ, 2023.
6. Кудінова А., Кулага І., Лопух К. Основи економічних знань: навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.
7. Грушко В. та ін. Економіка відновлення: навч. посіб. — Київ : Університет «КРОК», 2023. — 221 с.
8. Чепінога В. Г. Економічна теорія: підручник для студентів неекономічних спеціальностей. — Київ : Юрінком Інтер, 2023. — 656 с.
9. Шкільняк М. М. (ред.) Економічна теорія: навч. посіб. — Тернопіль : ЗУНУ, 2022. — 280 с.
10. Яворська Т. В. Основи економічної теорії: навч. посіб. — Львів : ЛМАО, 2023.

Офіційні інтернет-ресурси

1. Національний банк України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
2. Державна служба статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Міністерство фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
4. Міністерство економіки України. — URL: <https://www.me.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. — URL: <https://nbuv.gov.ua/>
6. Інститут економіки та прогнозування НАН України. — URL: <https://ief.org.ua/>
7. Журнал «Економіка України» (електронне видання). — URL: <https://economyofukraine.com/>
8. Кабінет Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

Рекомендована література охоплює видання **2022–2024 років** українських авторів відповідно до вимог актуальності навчально-методичного забезпечення.